

مذکرات مجلس

سورت مشروح مجلس روز یکشنبه ۲۱ تیر ماه ۱۳۲۱

فهرست مطالب :

- ۱ - تصویب صورت مجلس
- ۲ - بقیه شور لایحه اصلاح قانون نظام وظیفه
- ۳ - موقع دستور جلسه آتی - ختم جلسه

(مجلس یکساعت و نیم پیش از ظهر بر باست آقای اسفندیاری تشکیل گردید)

سورت مجلس روز پنجشنبه ۱۸ تیر ماه را آقای (ملوسی) منشی خواندند

[۱ - تصویب صورت مجلس]

رئیس - در صورت مجلس نظری نیست ؟ (اظهاری نشد)
سورت مجلس تصویب شد .

خدمت وظیفه موقتاً معاف بوده و در صورتی که تا پشم سال متوالی متکفل باشند پس از شش ماه خدمت زیر پرچم مرخص و جزو طبقات مربوطه منظور میگردند .

- ۱ - یگانه پسر هر مرد یا زنی که بواسطه علت مزاج از اداره امر معاش خود عاجز و کفالت بر عهده آن پسر باشد
- ۲ - هر جوانی که عهده دار معاش عیال یا اولاد خود باشد .

بعضی از نمایندگان - دستور دستور .

[۲ - بقیه شور لایحه اصلاح قانون نظام وظیفه]

رئیس - بقیه شور اول لایحه اصلاح قانون نظام وظیفه از ماده ۶۳ شرع میشود .
ماده ۶۳ قرائت شد :

فصل نهم - متکفلین

ماده ۶۳ - اشخاص زیر بواسطه وضعیت خود از انجام

- ۳ - هر جوانی که کفیل منحصر بفرد معاش پدر یا مادر یا جد یا جدّه علین و یا پدر از کار افتاده و بی استطاعت باشد

(مطابق قانون ۸ آذر ماه ۱۳۰۵)

این مباحث مذاکرات مشروح هفتاد و یکمین جلسه از سیزدهمین دوره قانون گذارتی

اداره تمدن نویسی و تحریر صورت مجلس

اسامی غالبین جلسه گذشته که ضمن صورت مجلس خوانده شده است :

- غائبین با اجازه - آقایان : دکتر ضیاء - فاطمی .
- غائبین بی اجازه - آقایان : تولیت - نوبخت - فیاض - مؤید نیابتی - فرخ - ذوالقدر - اورنگی - مشیردوانی - حمزه تاش - مهذب - جلایی - معتصم سنک - مؤید قوامی - معتضدی - بهبهانی - آصف - سلطانی - صادق وزیری - پناهی - امامی - محبط لاریجانی - دکتر فرز ایلیغ - ناهید .
- دیر آمدگان با اجازه - آقایان : شاهرودی - طباطبائی - هاشمی .
- دیر آمدگان بی اجازه - آقایان : دکتر سمعی - افندی - سزاوار - مهدوی - صفوی - موقر - ارگانی - صدر - ناصری - یهین اسفندیاری - دکتر جوان - اکبر - شیرازی - نیکپور - خسرو شاهی - تهرانچی - مسعودی - مستشار - دشتی - قابت - حریری - نصرتیان - گوه

۴ - هر جوانی که به تنهایی عهده دار معیشت برادر یا خواهر صغیر و یا علیل از کار افتاده باشد و بواسطه عدم بضاعت در غیبت خود وسائل نگاهداری آنها را نداشته باشد .

تبصره - هر کس قبل از مشمولیت تأهل اختیار کند حق معافیت از خدمت سربازی را بعنوان تکفل از عیال یا اولاد خود نخواهد داشت .

رئیس - آقای اوحدی .

اوحدی - بنده در ماده ۶۳ دو مطلب دارم که موافقت آقای معاون وزارت جنگ و آقای مخبر کمیسیون را بآن جلب میکنم .

اول - مسئله خدمت متکفلین است چنانچه سابقاً هم عرس کردم متکفلین در قانون نظام وظیفه مصوب ۳ و ۴ بعد از پنج سال مدت خدمتشان چهار ماه بوده است در قانون نظام وظیفه ۱۳۱۰ ایضاً خدمت متکفلین بعد از پنج سال چهار ماه بوده است در قانون ۱۳۱۷ که بطور ظالمانه تصویب شده و اگر کسی بخواهد ظالمانه بودن آن قانون را تحت نظر قرار دهد همین فصل متکفلین را مراجعه کنند کافی است در آن قانون هم نوشته شده در تبصره ۵ یکی از مواد که در تاریخ اجرای این قانون متکفلینی که پنج سال معافیت تکفالی دارند همان چهار ماه را بایستی خدمت کنند بنابراین اینکه در جواب عرایض سابق من بعضی از آقایان اظهار کردند که من اشتباه کرده‌ام در مسئله چهار ماه و شش ماه من اشتباه نمی‌کنم بنا بر این بنده پیشنهاد میکنم که خدمت متکفلین بعد از پنج سال به همان مدت چهار ماه معین شود . مطلب دیگر حذف تبصره ماده ۶۳ است که مورد تقاضای بنده است آقایان توجه بفرمایند که بنده بچه نظر حذف تبصره کمیسیون را درخواست می‌کنم و استدعا میکنم تبصره لایحه دولت بجای او برقرار بشود این نظر برای این است که تبصره دولت بصره ملت است و تبصره اصلاحی کمیسیون بر ضرر افراد ملت است برای توضیح مطلب بنده هر دو تبصره را میخواهم و قضاوت را به آقایان نمایندگان محترم واگذار میکنم . تبصره دولت این است : مشمولی که در سال احضار بخد مت

تأهل اختیار کند حق معافیت از خدمت سربازی را بعنوان تکفل از عیال خود نخواهد داشت این تبصره دولت بعد از این تبصره اصلاح میشود باین طریق : هر کس قبل از مشمولیت تأهل اختیار کند حق معافیت از خدمت سربازی را بعنوان تکفل از عیال یا اولاد خود نخواهد داشت . بنده چرا عرض میکنم تبصره دولت باشد و تبصره کمیسیون نباشد زیرا تبصره کمیسیون اولاً متناقض با قسمت دوم متکفلین است که معافشان کرده است زیرا قسمت دوم بمنویسند هر جوانی که عهده دار معاش عیال و اولاد بوده و در محل پدر یا پدرزن و یا برادر زنی که وضعیت اعاشه آنها اجازه عهده داری معاش عیال و اولاد مشمول را بدهد نداشته باشد پس این قسمت با تبصره ضد یکدیگر است آنجا معافش کرده است اینجا میگوید معاف نیست هر جوانی که معاف می‌شود بعنوان داشتن عیال و اولاد البته قبل از مشمولیت است که تأهل اختیار کرده است اگر قبلاً نبوده است که دارای عیال و اولاد نمی‌شود این قبل از مشمولیت بوده که تأهل اختیار نموده از یک طرف میگویند اگر دارای عیال و اولاد باشد معاف است و از طرف دیگر میگویند که اگر دارای عیال و اولاد باشد معاف نیست باین جهت بنده تبصره دولت را قبول کردم زیرا تبصره دولت تبصره نافی است میخواهد جلوگیری از یک حیلتهای بکند که مبادا یک اشخاصی برای فرار از خدمت در سال مشمولی برود و عیال اختیار بکنند باین جهت این تبصره را دولت گذاشته است و این تبصره صحیح است برای هر دو فقره بنده دو تا پیشنهاد کردم یکی حذف این تبصره و یکی هم تقلیل مدت شش ماه به چهار ماه که هر دو را تقدیم مقام ریاست خواهم کرد .

معاون وزارت جنگ - زانچه به اعتراضات آقای اوحدی میخواهم این موضوع را عرض کنم گویا سوء تفاهم شده است راجع به متکفلین . متکفلین در سال ۱۳۱۷ بیست و چهار ماه خدمت میکردند ولی نظر باینکه ارتش پنج ربال در ماه حقوق میداد و از امنیت هفتاد ربال حقوق می گرفت برای متکفلین یک ارفاقی قائل شده بودند که چهار ماه تعلیمات اولیه را که امنیت وسیله دادن آن تعلیمات را نداشت در هنگها

به بینند و بقیه را بروند در امنیت خدمت بکنند بعد دیدیم که این کار چیز خوبی نیست و امنیت هم آنقدر راضی نیست چون آنها متکفل هستند و اغلب نگرانی برای اطفال و اولاد خود دارند تا یک چیزی میشود تفنگش را میگذازد و در می‌رود بنابراین بگذاریم این را بیاورد توئی هنگ و در واحد باشند بهتر است الان در هنگ که هستند مأموران بولی نداریم که بتوانیم خارج اولادشان را فراهم کنیم و یک تخفیفی برای آنها قائل شویم بنابراین آن تعلیمات اولیه را که یک سرباز لازم دارد آن تعلیمات را که باید به بینند و بعد مرخصی بهشان میدهم برود و گمان میکنم که ظلمی هم نشود البته اگر مملکت ما نمی‌شود می‌بایستی هم کار که در ارتش های خارجه میکنند این جا هم بکنند و آن ترتیب این است که به اشخاصی که تحت کفالت آنها هستند اندامیته و کماک خرج روزانه داده شود بنابراین شخصی که می‌رود به سربازی از خزانه کشور حقوق به آن بچه یا آن زن و اولاد او داده میشود و از خدمت نظام هم یک روز باو تخفیف داده نمی‌شود و حق و انصاف هم همین است ولی با وضعیت که داریم با ننگ دستی بود چه می‌چو پیشنهادی را نمی‌توانیم بکنیم چون ما این پیشنهاد را نمی‌توانیم بکنیم و از طرف دیگر هم می‌بینیم که به اشخاصی ظلم میشود که چند سال ارفاق کنیم که اینها شاید از قید کفالت رهاییند و راحت بشوند ولی وقتی که بعد از پنج سال هم از قید کفالت بیرون نیامدند بیایند آن تعلیمات مقدماتی جنگ را که لازمست آن تعلیمات اولیه را بگیرند بعد مرخصی خانه شوند و بنظر من منتهای ارفاق را کرده‌ایم اما راجع به تبصره ای که آقای اوحدی راجع به تأهل فرمودند این تبصره البته آن چه که ما تهیه کرده بودیم این بود که آن کسی که در سال مشمولیت زن بگیرد آن شخص نباید عذرش قابل قبول باشد و معاف شود ولی در کمیسیون در نتیجه مطالعاتی که شد اینطور گفته شد که اشخاص در بیست سالگی حق ندارند زن بگیرند زیرا برای معافیت این شخص در هیجده سالگی زن میگیرد ، در ۱۹ سالگی زن می‌گیرد ، و این برای جامعه مضر است و نظر بنده این تبصره ای که کمیسیون وضع کرده است گرچه

بنده در آن جلسه کمیسیون نبودم ولی از نقطه نظر نسل و آئینه نژاد کشور خیلی مفید است ما کاری بخد مت نظام وظیفه نداریم ولی یک جوانی که بخواهد در هیجده سالگی زن بگیرد هم خودش معیوب میشود و هم بچه اش معیوب میشود و آقایان پزشکان در این مجلس محترم هستند که میدانند حد کمال رشد انسان سن بیست و پنج سالگی است پس انسان در بیست و پنج سالگی به حد کمال رشد از حیث قد ، اندام و تمام عوارض بدنی میرسد بنابراین وقتی بنماید کسی در سن بیست و پنج سالگی بخواهد زن بگیرد میتواند زن بگیرد و اولاد خوب داشته باشد و بسایک دختری ازدواج کند که ۱۶ ، ۱۷ ، ۱۸ سال داشته باشد یقیناً بچه او یک بچه کامل و خوبی میشود در صورتیکه اگر یک جوان هیجده ساله بخواهد زن بگیرد باید یک زن سیزده ساله بگیرد در صورتیکه اینجا در مجلس هم قبلاً گفته شده است که به دختر از شانزده سالگی کمتر اجازه داده نشود بنابراین وقتی که شانزده سالگی اجازه بدهند و خدمت نظام هم برای همه اجباری است مرد را هم بگویند تا سن بیست و پنج سالگی زن بگیرد اینطور بد نیست منتها حالا برای این امر بخواهند قانون جداگانه تنظیم نمایند و بنظر بنده کمیسیون خواسته است بوسیله این تبصره یک اجتنابی از تأهل بی‌چا شده باشد معیناً این موضوع در کمیسیون مجدداً مطرح خواهد شد اگر آقایان محترم مقرر بفرمایند که آن تبصره تقدیمی ما بهتر است ممکن است همان باشد و سی نظر این بوده است که تأهل را در بیست سالگی جلو گیری کنیم حالا دیگر بسته است بنظر آقایان .

رئیس - آقای انوار

انوار - آقایان در نظر دارند بنده هم در نظر دارم که نسبت باین ماده و ماده بعد خیلی شکایات نسبت به تبصره این دو ماده آمده است برای خاطر تغییر دادن چهار ماه و ۶ ماه و آن کسانیکه پنج سال ورقت معافیت دارند یعنی پنج سال مرخصی دارند آنها هم یک شکایتی دارند حالا بنده به عرض مجلس میرسانم و توجه نماینده دولت را جلب میکنم ماده دارد که اشخاص از ۱۲۸۴ تا ۱۲۹۰ بواسطه اینکه به ترتیبی که بوده است بخد مت احضار نشده است یا فرار کرده است یا

دست دولت بهش ارسیده است . با قدرت پیدا نکرده که
 او را جلب کند رویهمرفته اینها کسانی بوده اند که اینها را
 جلب نکرده اند حالا از ۱۲۹۱ که ما شروع میکنیم بسن
 سر بازی اینها دیگر بکلی معافند خوب آنها که در واقع
 شاید بعضی شان تعدی و تخطی بقانون کرده اند و ترتیبی
 درست کرده اند و درست کردن هم با آن ترتیبی بوده است
 که واقع شده است حالا با آن مردشان و حاضر نشدن بیک
 خدمتی که مقدس ترین خدمات مقام سر بازی است اینها را
 ما بگوئیم چون نیامده اند معاف میکنیم اما آلهائی که
 خودشان را حاضر کرده اند ولی چون محتاج بوده اند اینها
 را ورقه مرخصی داده اند حالا هم پنجسال از مرخصی آنها
 گذشته است اینها باشند و مستنکف هم شناخته شوند و بعد
 از خدمت هم باز مدتی در تحت خدمت باید باشند این یک
 موضوع است که پیشنهاد هم کردم موضوع دیگری هم که
 میخواهم به عرض آقایان برسانم و آقایان هم تصدیق دارند
 این است که ما فقیر افرادی داریم و بخدمت الله تعالی یک
 آب و خاکی بدها داده است که قابلیت این را دارد که اگر
 افراد ما سه مقابل میزان فعلی هم بشود همه ما ها صاحب
 ثروت شویم ولی افرادمان کم است قلت افراد داریم این
 موضوع در تحت نظر نماینده های دوره چهارم واقع شد حتی
 پیشنهاد کردیم که مستخدمین دولت همه باید متأهل شوند
 ولی یک عده مخالفت کردند که این تأهل اضطراری است و
 نمیشود ولی همیشه اوقات در خاطرها بوده است ما باید یک
 وضعیات و یک تشویقاتی هم در این باب بکنیم که افراد
 مملکت ما زیاد شود و یک قوانینی ایجاد کنیم که افراد
 مملکت ما تأهل اختیار کنند زیرا بیشتر فقر ما بواسطه کمی
 افراد است این اراضی مان این معادن مان این جنگل ها مان
 ولی آدم نداریم اینها جمعیت زیاد میخواهد که مملکت ما را
 آباد کند هر جا که پای تأهل بمیان میآید بنده عقیده ام
 این است که باید تشویق شود ولی در این قانون نوشته است
 اگر تأهل کرد نباید معاف شود در صورتیکه این برخلاف
 عقیده من است ما همه مان باید عقیده داشته باشیم که نسبت

بنده میخواستم استدعا کنم که آقایان هر نظری که دارند
 پیشنهاد بفرمایند کار گران شما خرم نشان نوی صحرا ها
 ریخته و خودشان بهر کز احضار شده اند به آنها ترحم کنید
 آقایان این لایحه دوشوری است خوب است هر یک از آقایان
 نظری که دارند پیشنهاد بفرمایند و بکمیسسیون برود در آنجا
 مطالعه شود امور کشاورزی مردم همینطور مختل مانده است
 باز تکرار و تملی میکنم که آقایان هر نظری دارند پیشنهاد
 بفرمایند و زودتر تکلیف کار گران وزارتین را معلوم فرمایند.
 رئیس - آقای مؤید احمدی .

مؤید احمدی - بنده کاملاً با این فرمایش آقای
 دهستانی موافق بملک اینک بر بروز در شمیران بودم اهالی
 آنجا شکایت داشتند از اینک دروگر ندارند که محصول را
 جمع آوری کنند میکنند که عمده از خار جمع بیایند بایک
 مبلغ کزافی که هر روزی چقدر میگیرند که کندم را درو
 کنند و باز خودم دیدم که یک عده از این رعایا را نظامی ها
 میاورند بسر باز خانه از یکطرف در این موقع محصول زمین
 مانده است و کسی نیست جمع کند از آنطرف زارعین و مردم
 را از سر کارشان میاوریم بنده میخواستم دو موضوع را عرض کنم
 که آقای معاون وزارت جنگ فرمودند که در قانون ۱۳۱۷
 خدمت بیست و چهار ماه بود تصدیق میکنم اما خودشان هم
 میدانند که آن قانون بقدری ظالمانه بود که آورده اند اصلاح
 کنند در قانون سابق یعنی در ۱۳۰۴ در آن قانون داشت که
 متکفل باید چهار ماه خدمت کند حالا عقیده شما این است
 که شش ماه بکنند چرا دو ماه علاوه کردید بیست و چهار ماه
 که رفت از بین در آن قانون که قوزی و شل و کور همه را
 ببرند و شما آمدید و اصلاح میخواهید بکنید آوقت سابق
 بی گفتمید چهار ماه حالا میگوئید شش ماه این معنی ندارد
 یکی هم تبصره . آقا این تبصره مقصود را نمیرساند میگوید
 قبل از مشمولیت . ممکن است قبل از مشمولیت چهار سال
 قبل باشد ممکن است پنجسال باشد اینک تفاوض دارد با آن
 ماده و بنده موافقم با پیشنهاد دولت همان تبصره را که دولت
 پیشنهاد کرده یعنی اگر در سال مشمولیت رفت و ازدواج

کرد او را باید بیاورند حالا آقای انوار پیشنهاد کردند که
 مخصوصاً او معاف شود البته این یک نظر است برای تشویق
 به کثرت افراد مملکت . لیکن اینک در اینجا نوشته قبل از
 مشمولیت این عبارت یک عبارتی است که حد ندارد سه سال
 چهار سال پنجسال این عبارت صحیحی نیست و بعقیده بنده
 همان تبصره دولت را بنویسند بهتر است .
مخبر - عرض میکنم آقایان تصدیق دارند که این قانون
 دو شوری است و حقش هم این است که در شور اول هر
 نظری دارند پیشنهاد بفرمایند و بعد هم نظریاتشان را در
 کمیسیون هم تعقیب بفرمائید و تشریف بیاورند در کمیسیون
 و توضیحات لازمه بدهند البته هر پیشنهادی که صلاح بود
 و سود مردم در آن بود دولت و کمیسیون هم موافقت خواهند
 کرد و در اینصورت البته این قانون زودتر تمام میشود و
 آن قانون ظالمانه پیش هم ملغی میشود .
 رئیس - آقای ملک مدنی .

ملک مدنی - عرض میکنم دائماً گفته میشود که عجله
 کنید این قانون بگذرد و پیشنهادها برود بکمیسیون عرض
 میکنم این قانون یک قانونی است که برای اولین دفعه
 هم بطور که آقای انوار فرمودند در مجلس آزاد آمده و باید
 روی خیر و صلاح عامه از مجلس بگذرد و البته بایستی نظر
 مردم و آقایان و کلا و کسانی که ما مراجعه میکنند اینجا
 گفته شود تا کمیسیون بتواند از روی نظر افراد و نظر خیر
 و صلاح این قانون را برای شور دوم تهیه کند و وقتی که
 بمجلس میآید آوقت دیگر معطلی نداشته باشد و الا وقتی
 که بنا شد عجله کنیم و بگذاریم نظریات گفته شود و
 همینطور بکمیسیون برود آوقت در شور دوم سر هر ماده اش
 بسلیس یک جلسه معطلی داشته باشیم چون فلسفه شور
 بودن برای این است که در شور اول نظریه قانون گذار و
 نظریه عامه راجع به آن قانون معلوم شود که کمیسیون
 روی آن نظریات تصمیم اتخاذ کند پس بنظر بنده مذاکره
 در شور اول اساساً اهمیت دارد و بنظر بنده عیبی ندارد . اما
 در اصل موضوع این تبصره که این جا گذاشته شده راجع
 باینکه اشخاص در سن مشمولی حق تأهل ندارند و تفکک نسبت

به مخارج عیال خود موجب معافیت او میشود خوب این يك نظری است يك نظر هم همان است كه آقای سرتیپ ریاضی فرمودند كه از نظر بهداشت يك عده ای معتقدند كه بعد از بیست سالگی و بیست و یکسالگی بهتر است اشخاص متأهل شوند بنده در آن موضوع هم نمیخواهم وارد شوم ولی دو پرسش دارم كه میخواهم عرض كنم یکی این است كه اشخاصی كه مشمول هستند و قبل از این متأهل شده اند تكلیف آنها چه میشود قسمت دوم این كه فرض كنید ما يك اشخاصی داریم دانشكده دیده و اروپا رفته آنها برگشته اند هنوز هم خدمت و وظیفه خودشان را انجام نداده اند ولی متأهل است و متكفل هم هست وضعیت آنها روشن نیست بنظر بنده باید تكلیف آنها معلوم شود كه به بینیم آنها مشمول قانون سابق هستند یا مشمول این قانون هستند ؟ و بعلاوه مدت خدمت را باید برای آنها چهارماه قائل شد یا شش ماه ؟ این موضوع را بنده خواستم پرسش كنم چون خودم نتوانستم حل این مطلب را از لایحه استنباط كنم تقاضا میکنم یا آقای مخبر یا آقای معاون وزارت جنگكه توضیح بدهند اما نظر خود بنده این است كه چهارماه خدمت برای متكفلین كافی است و شش ماه خدمت موردی ندارد و مطابق همان قانون سابق كه چهار ماه خدمت برای متكفلین قائل شده بودند بنظر بنده خوب است همان نظر به سابق را اتخاذ كنند و مدت تكفل را چهار ماه قرار دهند .

معاون وزارت جنگ - خواستم خدمت آقای ملك مدنی توضیحی راجع به متكفلین عرض كنم و آن این است كه در قانون پیش بینی شده است كه اشخاص متكفل كه مشمول میشوند معافی بآنها داده میشود و تا پنجسال این اشخاص فرصت دارند كه بعنوان تكفل معاف شوند و بعد از این پنجسال باید بپایند خدمت خودشان را بكنند و آوقت فقط ششماه خدمت میکنند اما اینکه چرا ما عوض چهار ماه شش ماه خدمت قائل شدیم برای این است كه سابق چهارماه تعلیمات انفرادی در سربازخانه بآنها داده میشد و تعلیمات اجتماعی را چون مأمور امنیه میشدند آن تعلیمات را در امنیه میدادند ولی فعلاً مطابق این قانون داخل امنیه نمیشوند

نسبت به يك مادر پیر یا جده پیر كه كفیل معاش نداشته باشد بهتر همین است كه شناسنامه آنها را به بینند و اگر به سن شصت سال رسیده باشند قبول كنند و دیگر معاينه نشوند و معاينه آنها را اگر در قانون ممنوع كنیم خیلی مناسب است این است كه بنده در این قسمت يك پیشنهادی تهیه کرده ام و در آخر هم تصریح کرده ام كه معاينه جد و جده پیر ممنوع است رئیس - آقای دكتر ملك زاده .

دكتر ملك زاده - عرض كنم موضوعی را كه بنده میخواهم عرض كنم گمان میکنم كه ارزش داشته باشد مجلس شورای ملی توجه بكنند . در این جا بعقیده بنده یکی از مهمترین قضایای اجتماعی یعنی يك موضوع حساس بحث شد و دوسه نفر از آقایان در اطراف آن اظهار نظر کردند و آن آقایان تصدیق میفرمایند كه اصلاحات اجتماعی و اخلاقی مهمترین قضایای اجتماعی است كه باید مورد توجه دولت و مجلس شورای ملی قرار بگیرد و یکی از مهمترین آن اصلاحات قضیه ازدواج است كه در این جا راجع به مشمولین متناظر شد بنده نظرم است در ده سال قبل موقعی كه آقای صدر متصدی وزارت دادگستری بودند آوقت معمول بود كه در چرائد تعداد ازدواج و طلاق و متولدین و متوفیات را هر ماهه مینوشتند بنده با كمال تعجب در یکی از روزنامه ها خواندم كه در آن ماه یا در ماه گذشته اش در تهران دویست و هشتاد طلاق داده شده و ۲۵ فقره ازدواج شده است این بهترین سند ناطق است در حساب اخلاق و اجتماعیات يك كشوری كه هیچ كسی نمیتواند با آن مخالفت كند زیرا مسئله ازدواج يك امر طبیعی است و مسئله طلاق يك امر انفاقی و غیر طبیعی است توضیح هم خواستم از آقای صدر متأسفانه از آن تاریخ به بعد هم تعداد ازدواج و طلاق را در روزنامه ها نداشتند . بنده در صدد تحقیق برآمدم و در جستجوی فلسفه این كار برآمدم كه دلیل و فلسفه این كار چیست كه در هر ماه دویست دختر جوان با كره شوهر میکنند و دوسه ماه بعدش كه اغلب آنها را هم كه فقیر هستند طلاق میدهند و از نظر اجتماعی و اخلاقی میخواهم زیاد توضیح بدهم نتیجه آن چیست

خلاصه بنده در صدد و تحقیق برآمدم معلوم شد كه در این مملكت معمول شده است كه يكعده ازدواجهای نظام وظیفه میکنند و ازدواجهای نظام وظیفه درست شده است كه آنها برای این كه معاف شوند از نظام وظیفه زن میگیرند (این را خواهم میکنم مجلس شورای ملی توجه بفرمایند) پس از آنكه گذشت و معافیتش را تحصیل كرد دختر جوان بدبختی را الهی الابد بدبخت میکند و فحشا را باین ترتیب در مملكت زیاد میکنند برای اینکه خواسته است از نظام وظیفه معاف شود این است كه بنده با نظریه آقای اوحدی و آقای انوار مخالف هستم و عقیده ام این است كه كمیسیون این موضوع اخلاقی و اجتماعی را در تحت نظر بگیرد .

رئیس - آقای اوحدی - با منتهی درجه كه آقای دكتر ملك زاده با بنده مخالفت كردند بنده با كمال ملایمت عرض میکنم كه شما با بنده مخالف نبودید زیرا بنده هم كه پیشنهاد دولت را قبول کرده بودم بولای خاطر این بود كه متضمن همین نظر بود بنابراین شما كه عنوان میکنید من با اوحدی مخالف نمیدانم با كجاش مخالفید ؟ (خنده نمایندگان) آمدم سر آن قسمت كه آقای معاون وزارت جنگكه بیان فرمودند چون پیشنهاد داده ام و البته در كمیسیون هم حاضر خواهم شد توضیحات هم خواهم داد ایشان هم با نظر المتفانی كه دارند به ریاض من گوش میدهند و ترتیب اثر خواهند داد و منی خواهم دیگر در اطراف آن مطالب صحبت بكنم ولسی همینقدر بهشاش تذكر میدهم كه قسمت دوم ماده ۶۳ اوشتمه است هر جوانی كه متكفل عیال یا اولاد خود باشد این هم معاف خواهد بود این قسمت دوم كه این را اوشتمه است آیا آن جوانی كه معاف شده است در سال احضار كه عیال و اولاد دارد این عیال را كه هم آوقت انكرفته است برای فرار از نظام وظیفه و معافیت چون اولاد دارد و قبلاً عیال گرفته است اگر نظر این است كه در سن هیجده سالگی و اوزده سالگی و بیست سالگی هم کسی زن بگیرد میبایستی در این قسمت دوم این گفته رعایت شده باشد پس معلوم میشود كه این نظر نبوده

سپردت بعلاوه ممکن است آن مشمولی که احضار میشود يك مدتی مرخص بوده است یا يك مدتی غایب بوده است یا مشغول تحصیل بوده و باین جهات او را نمی آورند تا سن بیست و پنج سالگی مشغول تحصیل بوده و در بیست سالگی عیال اختیار کرده در بیست و دو سالگی عیال اختیار کرده است و تحصیل میکرده و تحصیلش مانع از این بود که احضارش بکنند و وقتی احضارش میکنند بیست و پنج سال از عمرش رفته است برای اینکه یکی از شرایط احضار فراغت از تحصیل است این شخص قبل از اختتام تحصیل رفته است ازواج کرده است حال عیال دارد دو تا بچه دارد سه بچه دارد نمیشود او را باین ترتیب تکفل او را رد کنیم و معاف نکنیم این است که باین قسمت دوم و تبصره ای که در این ماده هست بند عرض کردم ماده پیشنهادی دولت را قبول داریم زیرا تبصره پیشنهادی دولت حقیقه جلو گیری کرده است از يك نکته مهمی که آقای دکتر ملک زاده بیان کردند و بنده هم با ایشان موافق هستم و این اگر يك نکته اساسی رعایت شود از همه این قضایا مازاحت خواهیم شد. گرچه شعار بنده شعر و شاعری نیست ولی در این جا لازم است این شعر را بخوانم:

درس ادیب اگر بود زمزمه محبتی

جمعه بد مکتب آورد طفل گریز پای را
مدرسه نظام وظیفه باید طووری بشود که هیچکس برای فرار از نظام وظیفه ورود تاهل اختیار نکند (صحیح است).

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.

رئیس - پیشنهادات قرائت میشود. پیشنهاد آقای طوسی و چند نفر دیگر.

پیشنهاد میشود شقوق چهار گانه ماده ۶۳ از شش ماه خدمت زیر پرچم بکلی معاف باشند.

پیشنهاد آقای محمد ضیائی.

پیشنهاد می نمایم در ماده ۶۳ بند یک این طور اصلاح شود: یگانه پسر هر مرد یازمی که سن آنها از شصت سال تجاوز نماید یا بواسطه علت مزاج از اداره کردن امر معاش عاجز باشند یگانه پسر از خدمت نظام وظیفه معاف خواهد شد.

پیشنهاد آقای رهبری.

پیشنهاد می نمایم پس از جمله تکفل و بیماری اضافه شود

و باین دیگر الی آخر.

رهبری - این پیشنهاد راجع به ماده ۶۴ است.

پیشنهاد آقای فرمانفرماییان.

اصلاح تبصره به ماده ۶۳ پیشنهاد میشود.

تبصره - هر گاه قبل از مشمولیت تاهل اختیار کرده بود برای

اولاد باشد مدت خدمت زیر پرچم فقط شش ماه خواهد بود.

پیشنهاد آقای دهستانی.

پیشنهاد میکنم تبصره ۶۳ اصلاح شود.

تبصره - هر که یکسال قبل از مشمولیت تاهل اختیار کند

حق معافیت از خدمت سربازی را بعنوان تکفل از عیال یا

اولاد خود نخواهد داشت.

پیشنهاد آقای اوحدی.

پیشنهاد میکنم تبصره ماده ۶۳ حذف و بجای آن تبصره

ماده ۶۳ لایحه پیشنهادی دولت مقرر گردد.

پیشنهاد دیگر آقای اوحدی.

پیشنهاد میکنم مدت خدمت متکفلین ماده ۶۳ چهار ماه

معین گردد.

پیشنهاد آقای انوار.

در ماده ۶۳ پیشنهاد میکنم کلمه شش چهار نوشته شود

و پیشنهاد میکنم تبصره ماده ۶۳ این نوع نوشته شود:

مشمولانی که سال احضار تاهل اختیار کنند در آن سال معاف

خواهد بود.

پیشنهاد آقای دهستانی.

در ماده ۶۳ عوض شش ماه چهار ماه نوشته شود.

پیشنهاد آقای صفوی:

قسمت سوم از ماده ۶۳ را بشرح زیر پیشنهاد میکنم:

۳ - هر جوانی که کفیل منحصر بفرد معاش پدر یا مادر

یا جد یا جده که سن شصت سال رسیده و عیال و یا از کار افتاده

و بی استطاعت باشد (معاینه مادر یا جد یا جده ممنوع است)

[۳ - موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه]

رئیس - اجازه میفرمائید جلسه را ختم کنیم (صحیح است)

جلسه آتی به روز پنجشنبه ۲۵ تیر ماه سه ساعت و نیم پیش

از ظهر دستور لوایح موجوده

(مجلس ده دقیقه بعد از ظهر ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی - حسن اسفندیاری